

**Ús terapèutic i ús lúdic
(una diferència substancial)**

Prospecte
Descripció química

Prospecte
Indicacions

Prospecte
Contraindicacions

Prospecte
Dosificació



Prospecte
Interaccions

Prospecte
Efectes secundaris

Prospecte
Embaràs i alletament

Prospecte
Risc de dependència

Prospecte
Advertiments especials

Prospecte del cànnabis per a ús terapèutic

En el nostre país no està permès l'ús terapèutic del cànnabis. Malgrat aquesta important premissa, des del Col·legi de Farmacèutics sabem que hi ha un nombre important de pacients que estan consumint la substància amb aquesta finalitat. Això té els seus riscos, ja que la manca de control mèdic i la variabilitat en principis actius de la planta —com que no està permesa, tampoc està controlat i estandaritzat el percentatge de principis actius de la planta que es consumeix al mercat— fan molt difícil un control suficient que permeti una bona dosificació i un seguiment del seu ús.

És per això, i **amb la intenció de disminuir els riscos associats al consum** per part d'aquells pacients que lliurement han decidit prendre cànnabis amb finalitats terapèutiques, que ens disposem a **facilitar informació que minimitzi els danys associats al consum de la substància**.

Creiem fermament que aquest és un acte de responsabilitat que pretén oferir dades realistes i objectives sobre la planta i els efectes que produeix.

En cap moment estem efectuant apologia del cànnabis, ni pretenem incitar-vos-en al consum, únicament pretenem oferir-vos informació per a un ús responsable, sense entrar en valoracions, tot esperant que les autoritats sanitàries decideixin fer un pas de normalització i assumeixin que la millor manera de eliminar riscos i controlar tant la qualitat de la planta com l'actuació dels pacients és ubicant-la en els circuits sanitaris legalment establerts i sota control mèdic i farmacèutic.

Mentre això arriba, creiem que és interessant per als pacients que puguin accedir al **PROSPECTE DEL CÀNNABIS**, i així poder-hi consultar qualsevol aspecte relacionat amb la substància, el seu ús i els riscos associats.

Autor: **Rafael Borràs**. Vocal del Col·legi de Farmacèutics de Barcelona

Ús

Ús terapèutic i ús lúdic (una diferència substancial)



El cànnabis per a ús terapèutic no té res a veure amb el consum lúdic i recreatiu. Els riscos són diferents, i els efectes, també.

En el debat actual que hi ha sobre el cànnabis, s'ha parlat molt de la legalització i de l'ús lúdic i recreatiu. Molta gent ha aprofitat el debat sobre l'ús terapèutic per defensar el consum de la substància fora de l'àmbit pal·liatiu. També han sortit algunes veus advocant pel consum lliure i defensant la seva innocuïtat i atoxicitat, tot argumentant que "si es defensa l'ús terapèutic, això vol dir que el cànnabis és inofensiu i mira..., fins i tot pot curar o alleugerir mals".

Aprofitar el debat sobre l'ús terapèutic per reforçar altres interessos lligats a la legalització i per estendre el missatge que el cànnabis és inofensiu és una manca de responsabilitat important.

Aquí hi ha dos debats totalment diferents, i no és just aprofitar la demanda i necessitats de molts pacients respecte de la substància per defensar-ne l'ús recreatiu, el qual requereix un abordatge i un debat totalment diferent.

Descripció química



Inflorescències assecades de planta femenina de *Cannabis sativa L.*

Principis actius: cannabinoides, fonamentalment delta-9-tetrahydrocannabinol (delta-9-THC: també anomenat dronabinol), i en menys quantitat àcid delta-9-THC, delta-8-THC, cannabidiol i cannabinol.

A Holanda coneixem les dues varietats que es dispensen a les farmàcies: Bedrocan i SIMM18. A l'Estat espanyol la composició en principis actius és desconeguda, ja que s'aconsegueix la substància a partir de diferents fonts il·legals i sense control del producte. El que sí podem evidenciar és que es desaconsella totalment el consum de la resina (en l'argot: haixix, xocolata), perquè té una major concentració en principis actius —major possibilitat d'intoxicació— i també conté productes que es barregen amb la substància i poden ser molt tòxics.

Indicacions



No enregistrades:

- Esclerosi múltiple i problemes de medul·la espinal: contra el dolor, espasmes i estiraments musculars.
- Càncer i VIH/SIDA: dolor; vòmits i nàusees com a efectes secundaris de la quimioteràpia, la radioteràpia i la medicació antiretroviral; com a estimulants de la gana.
- Dolors crònics d'origen nerviós.
- Síndrome de Guilles de Tourette: ajuda a aturar els tics.

Cal recordar que el cànnabis no juga cap paper en la curació d'aquestes malalties. Només —en alguns casos i davant el fracàs dels fàrmacs existents per abordar-les— pot ajudar a alleugerir-ne els símptomes.

El més aconsellable és, malgrat que no estigui autoritzat en el nostre entorn, comentar amb el metge la possibilitat de consumir el cànnabis.

També es parla d'altres indicacions, però no hi ha prou estudis clínics que les avalin.

Contraindicacions



- Trastorns psicòtics.
- Pacients amb problemes psicològics.
- Problemes de cor: arítmies cardíaques, insuficiència coronària o pacients que hagin tingut alguna angina de pit o infart.
- Contraindicat en persones que hagin d'utilitzar maquinària o hagin de conduir. En aquest cas, es recomana, si s'ha consumit cànnabis per via inhalatòria, esperar com a mínim dues hores abans de conduir. I si s'ha pres per via oral —inhalació, càpsules, amb el menjar...—, esperar almenys quatre hores.

Dosificació



La dosi depèn molt de la persona i de l'experiència que hagi tingut amb el cànnabis. Cal començar sempre amb dosis petites.

És molt difícil establir una bona pauta de dosificació, ja que estem parlant d'una substància amb una gran variabilitat. Aquesta varietat en la dosi dependrà de la qualitat i les característiques de la planta de què es disposi. El millor és augmentar la dosi molt a poc a poc, esperant trobar l'efecte desitjat. És recomanable obtenir sempre la substància d'un mateix origen, ja que les possibilitats que la quantitat de principis actius siguin similars són més altes.

El cànnabis medicinal es pot utilitzar de diferents maneres: infusió, inhalació o ingestió.

La inhalació és la via més ràpida, perquè els principis actius del cànnabis van directament als pulmons i la seva absorció és més ràpida. Es fa utilitzant "vaporitzadors", que són uns aparells que escalfen el cànnabis i fan que els principis actius es volatilitzin i vagin als pulmons un cop s'han inhalat. La diferència amb la combustió (fumar) és que aquesta segona opció és més nociva perquè hi són presents alguns agents cancerígens i irritants per a les vies respiratòries.

L'efecte màxim en la inhalació es produeix al cap de 15 minuts, i la durada és de 2-3 hores.

En el cas de les infusions, s'ha d'afegir una mica d'oli, mantega o llet sencera a l'aigua, perquè els cannabinoides són liposolubles (solubles en oli) i no se solubilitzen en aigua. En aquest cas, els efectes es notaran als 30-90 minuts, l'efecte màxim es notarà a les 2-3 hores i l'efecte pot durar fins a 8 hores després de l'administració.

Atenció:

- La inhalació de cànnabis té més possibilitats de produir efectes secundaris psicològics. Sobretot si el cànnabis porta molt dronabinol —cosa que no podem saber, perquè no es tracta d'una substància controlada en la comercialització—. És per aquest motiu que es recomana començar per una dosi baixa o bé inhalant menys vegades. Una altra possibilitat és començar per la infusió de cànnabis en lloc de la inhalació. Però també com a infusió s'ha de començar a poc a poc.
- És més difícil trobar la dosi adequada en la infusió que en la inhalació, ja que triga més temps a fer efecte. Es comença sempre per una tassa al dia. Si no fos prou, es pot pujar la dosi fins a dues tasses al dia.
- Cal esperar una o dues setmanes per poder jutjar-ne els efectes.

L'efecte és menor després d'un ús repetit.

- Com que el cànnabis que es consumeix en el nostre entorn no està controlat pel que fa a concentració de principis actius, cal anar amb molt de compte amb la dosificació.

Interaccions



Si s'està prenent algun medicament, cal contrastar sempre que no interaccioni amb les substàncies que conté el cànnabis.

Antidepressius inhibidors selectius de la recaptació de serotonina: El THC pot augmentar l'efecte de la fluoxetina.

Antidepressius tricíclics: El THC pot augmentar els efectes secundaris de la amitriptilina, que serien taquicàrdia, hipertensió i sedació.

Antiinflamatoris no esteroïdes: La indometacina i l'àcid acetilsalicílic redueixen els efectes del THC.

Barbitúrics: Augmenten els efectes depressius del THC i també augmenten la taquicàrdia que provoca el consum de THC.

Benzodiazepines: Poden augmentar la depressió del sistema nerviós i a la vegada també del sistema respiratori.

Beta-bloquejants: Redueixen la taquicàrdia associada al THC.

Etanol (alcohol): Pot augmentar el deteriorament del sistema nerviós.

Opiacis: Augmenten la sedació i l'analgèsia.

Teofil·lina: Els cannabinoides augmenten el catabolisme de la teofil·lina. Per tant serà necessari augmentar-ne la dosi.

Anticolinèrgics: La atropina i l'escopolamina poden augmentar la taquicàrdia produïda pel THC.

Disulfiram: El THC interacciona amb el disulfiram, produint una reacció molt desagradable per al pacient. Evitar l'associació de totes dues substàncies.

Efectes secundaris



Els efectes secundaris psicològics que es poden experimentar poden ser molt diferents. Depèn de la qualitat del cànnabis, de la manera en què es fa servir, de l'experiència que té l'usuari amb la substància i també de l'estat d'ànim a l'hora de prendre'l.

Després de consumir-lo, la persona pot tenir una sensació d'eufòria que a poc a poc canvia a una sensació de satisfacció, calma i tranquil·litat. Altres efectes són: relaxament, atacs de riure, gana, molta sensibilitat per a la música i els colors, canvi de sentit en l'espai i el temps i mandra. També pot tenir lloc una falta de reacció, sobretot durant les primeres hores després de la utilització. Després de la inhalació, les dues primeres hores són les més importants; si la ingestió és oral, s'han de tenir en compte les primeres quatre hores.

La percepció canviada pot comportar sensacions de por, pànic i confusió. I en pacients que no es troben bé, utilitzar-lo pot comportar una reacció negativa pitjor.

El consum diari pot afectar la memòria i la capacitat de concentració.

S'han constatat casos amb manifestacions d'intranquil·litat i insomni.

També pot portar a una reacció psicòtica, que es pot reconèixer per les al·lucinacions. Altres efectes secundaris són: taquicàrdia, hipotensió ortostàtica (quan s'està dret), mal de cap, mareig, sentir fred i calor al mateix temps als peus i a les mans, ulls envermellits, músculs adormits, boca seca...

Si es fuma, s'irriten les vies respiratòries i a la llarga poden aparèixer malalties com bronquitis, faringitis, malaltia pulmonar obstructiva crònica o càncer de pulmó.

Embaràs i alletament

Es desaconsella el seu ús durant l'embaràs i l'alletament, perquè el cannabinol pot arribar al fetus i també excretar-se per la llet materna.



Hi ha estudis que evidencien una certa relació entre el consum de la substància durant l'embaràs i certs aspectes del comportament del nen que entrarien dins l'anomenada *funció executiva* -atenció/impulsivitat i aquelles situacions de resolució de problemes en què s'exigeix capacitat d'integració i manipulació d'habilitats perceptives visuals elementals-.

Risc de dependència

El risc de dependència és relativament baix quan s'administra cànnabis durant un període curt de temps (per exemple, com a tractament per reduir les nàusees i vòmits produïts per la quimioteràpia). En el cas d'un tractament més llarg (dolor, esclerosi múltiple...), el risc de dependència és més elevat, i en aquests casos serà molt important valorar l'efecte benefici/risc i prendre una decisió.

Cal minimitzar tant com es pugui els riscos associats al consum de cànnabis per a ús terapèutic.

Alguns usuaris manifesten patir *síndrome d'abstinència* si aturen bruscament el consum. Aquesta síndrome, que és moderada, es caracteritza per irritabilitat, nerviosisme, trastorns de la son, hiperhidrosi (secreció de suor exagerada) i anorèxia.

S'ha d'aclarir que la dependència ve determinada per factors més psicològics que físics.

Advertiments especials



- El cànnabis pot empitjorar alteracions psicològiques, especialment en persones psicòtiques. Per tant és important tenir en compte aquesta premissa abans de decidir prendre'n.
- L'ús del cànnabis pot influir en la capacitat de concentració i reacció. Per això es recomana no conduir cap vehicle ni utilitzar maquinària perillosa si s'ha consumit cànnabis. Si, malgrat tot, és imprescindible agafar el cotxe, s'haurà d'esperar com a mínim 2,30 h si s'ha pres per inhalació i 4-5 h si s'ha pres per ingestió.
- Els efectes secundaris psíquics poden donar lloc a un atac de pànic. És aconsellable estar acompanyat si es fa servir cànnabis per primera vegada.
- El cànnabis conté productes de combustió nocius, com per exemple materials cancerígens i monòxid de carboni.
- No es pot fer servir cànnabis durant l'embaràs ni l'al·letament.
- Abans de fer servir cànnabis, és molt important conèixer i contrastar la medicació que s'està prenent.

farmaceuticonline

Col·legi de Farmacèutics de la Província de Barcelona

C/Girona, 64. 08009 Barcelona. Tel. 93 244 07 10